

Criatures: «Sortim d'aquest món i hi busquem tres peus al gat»

Publiquem un fragment de l'entrevista als guanyadors del Concurs Sons, completa a l'Enderrock d'agost

Criatures | Juan Miguel Morales

Senzilla, popular i gustosa com el pa amb tomàquet, la música del duet **Criatures** no té secrets però sí molta substància. El vallesà Marçal Ramon (acordió) i l'empordanès Ivó Jordà (gralla) van guanyar el IX Concurs Sons de la Mediterrània i ara presenten el seu primer disc, *Taumàtrop* (Picap, 2017).

Quan va néixer Criatures?

IVÓ JORDÀ: Tot va començar el 2013, quan en Marçal i jo fèiem el tercer curs de música tradicional a l'Esmuc. Ja havíem fet assignatures junts, i tots els de la nostra promoció ens enteníem bé i muntàvem grups per anar fent bolos... Érem dels que estiràvem el carro, i era inevitable que acabéssim fent algun projecte junts. De fet, en alguna de les audicions de gralla que havíem de fer a l'escola ja vaig substituir el piano pel diatònic. Un dia va sorgir l'opció d'actuar a la Taverna del CAT, el cicle de petit format del bar del Centre Artesà Tradicionàrius. Vam muntar l'actuació molt ràpid, en una setmana, i de fet, vam haver de tirar de patxanga. Vam tocar balls plans, però també vam fer "Les quatre estacions" de **Perepau Ximenis**, i la sardana "Per tu ploro", que després ha caigut del repertori. Tot i que abans havíem fet algunes actuacions de ball, aquell va ser el primer concert com a **Criatures**, amb un repertori més d'escoltar que no pas de ballar.

Marçal Ramon: Va ser al concert de la Taverna del CAT on vam poder comprovar que la fórmula ens agradava i que a partir d'allà podíem treure algunes cosetes que podien ser interessants.

Les anteriors guanyadores del Concurs Sons, Roba Estesa, van encunyar la seva etiqueta

de 'folk calentó', i vosaltres heu anat refinant una sonoritat definida com a 'cambra d'arrel'.

M.R: No és que haguéssim pensat des d'un inici en la idea de la cambra d'arrel, però amb el temps ens hem adonat que la nostra música té un aire cambrístic. El vessant del ball, de fet, ja el cobrim amb altres projectes com **La Cobleta de la Copeta**, un grup on toquen a més la violinista Magalí Sala i el contrabaixista Iu Boixader. Amb **Criatures** volíem tenir la gent asseguda escoltant els temes per tal de presentar un bolo més exigent tècnicament.

I.J: El tema de l'arrel és més aviat pels instruments que toquem que no pas pel repertori. Sí que fem una sardana, per exemple, però tots els sardanistes ens diuen que no sona com a tal.

Tot i la sonoritat cambrística, busqueu més la naturalitat que el virtuosisme?

M.R: Especialment jo, que sóc el més antivirtuós que hi ha. Procuero evitar totalment el virtuosisme. Prefereixo treballar el so, els colors i les dinàmiques, perquè no passarem a la història per tocar 10.000 notes en un sol minut. Ens agrada buscar altres maneres de tocar. Empastar una gralla i un acordió no és fàcil, perquè en principi són dos instruments que no s'agraden gaire.

Sou músics arrelats i compromesos amb la cultura. Ivó Jordà has publicat el llibre-CD *Fitxa tècnica de la gralla* (autoeditat, 2015), i Marçal Ramon dirigeixes l'orquestrina Aires del Montseny i has creat la música del Corpus de la Garriga... Tot aquest bagatge es nota molt al duet.

M.R: Aquest és el secret de **Criatures**, sortim d'aquest món i hi busquem tres peus al gat, hi fem una volta.

I.J: Tots dos coneixem i sabem quina és la funció bàsica dels instruments. Jo, com a graller, faig cercaviles i acompanyo bastons. Però esclar, com a músic em podria avorrir si no mirés de créixer cap a altres bandes. I hi ha molt de camp per córrer. Un bon exemple és el tenorista **Jordi Molina**, que va deixar de tocar amb la cobla i mira tot el que ha fet des d'aleshores.

De tota manera, els primers instruments que vau començar a tocar van ser el violí i el piano. Per què els vau deixar?

M.R: Jo sóc un violinista frustrat. Vaig fer 10 o 12 anys de violí, i tot i que no era un crack tocava amb orquestres. Al final vaig descobrir l'acordió i ja ho vaig deixar estar.

I.J: Jo vaig fer poc temps de piano... En canvi el meu germà gran, en **Nil Jordà**, sí que s'hi ha dedicat professionalment.

Parlem de *Taumàtrop*. Teníeu clar que volíeu enregistrar un disc, però al guanyar el concurs vau decidir encarregar expressament algunes composicions.

M.R: Teníem la idea de fer un disc en la mesura de les nostres possibilitats, però amb la victòria al Concurs Sons se'ns van obrir una sèrie de recursos i oportunitats que van fer que tornéssim a pensar-hi des de zero. Vam pensar d'encarregar material a alguns dels músics que admirem.

Marcel Casellas, per exemple, hi havia de ser, tot i que la peça que ens ha escrit, "Moixama, tramussos i aladrots", ens ha fet patir i estudiar molt. Comença com una marxa mora, després passa a ball pla a cinc i al final acaba amb una corrandà. En directe, el moment d'interpretar-la significa el punt de màxima tensió, perquè després d'haver-la tocat ja ens podem relaxar.

Com valoreu que el concert inaugural de la Fira Mediterrània de Manresa aposti per joves valors de la música d'arrel dels Països Catalans, *Criatures* inclosos?

M.R: Els músics de la nostra generació ens sentim portadors d'una torxa i d'uns coneixements transmesos per **Jaume Arnella**, **Marcel Casellas**, **Joan Figueres** i tants altres. I a més estem academitzats i no tenim cap vergonya per fer el que ens ve de gust. Crec que la Fira Mediterrània l'ha clavada amb aquesta idea. Tot i que podria ser encara més arriscat, és com fer un cop de puny a la taula, i hi hem d'anar a totes.